

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Петър Петров, д.м.н.

Катедра по психиатрия и медицинска психология

МУ проф. д-р Параскев Стоянов гр. Варна

Относно дисертационен труд на тема: Динамика на диагнозата при пациенти с първи психотичен епизод след употреба на психоактивни вещества.

за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в професионално направление 7.1 Медицина и научна специалност Психиатрия на д-р Данко Тонев Аврамов

Научен ръководител: доц. д-р Деян Хрусафов д.м.

Становището се представя въз основа заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-517/16.12.2025 г.

През последните години у нас се наблюдава устойчиво нарастване на употребата на наркотици, промяна на вида и разнообразието на употребяваните ПАВ, както и увеличаване на броя на регистрираните психичните разстройства, свързани с тяхната употреба. Една немалка част от тези случаи се наблюдават и в детско-юношеска популация. Диагностицирането на първи психотичен епизод при пациенти употребяващи ПАВ поставя редица въпроси свързани с диагнозата, протичането, лечението, проследяването и прогнозата. Наличието на нови проучвания по темата винаги е необходимо предвид значимата динамика на

вида на употребяваните ПАВ в общата популация през годините. Проспективните проучвания винаги са много по-информативни и с по-надеждни данни, което прави и провеждането им по-трудно. Използването на инструменти като PANSS за първоначална оценка и проследяване е световен стандарт, като от една страна е много информативно, защото обхваща целия спектър на психотични симптоми и степента на тяхната изразеност, от друга страна е трудно и отнема много време. Получената информация в хода на проведеното изследване дава още една перспектива от клиничната работа при пациенти с първи психотичен епизод.

Литературният обзор е задълбочен и отразява различни аспекти от историята и съвременните виждания за Психоза и Първи психотичен епизод, включително приноса на българската психиатрична общност. Разгледани са различните психотични симптоми, употребата на ПАВ в социо-културален контекст и връзката между тях. Обърнато е внимание на отделните групи ПАВ и риска, който носят за развитие на психотични симптоми, както като вещество, така и като честота на употреба и доза. Отбелязани са основните диагностични критерии за Психотичен епизод, индуциран от употреба на ПАВ според DSM-5, МКБ-10 и МКБ-11. Оценени са някои предиктори за преход на диагнозата към шизофрени и афективни разстройства, което има своята стойност, особено в началните етапи на диагностика и избор на терапевтично поведение.

Целта, задачите и работните хипотези на изследването са формулирани точно и ясно. Изследвания контингент обхваща извадка от 81 участника разпределени в 2 групи – Експериментална група от 41 лица с диагноза „Първи психотичен епизод след употреба на ПАВ“ и Контролна група от 40 лица с диагноза „Първи психотичен епизод“, при които не се установяват данни за предхождаща употреба на ПАВ.

Приложената методика за оценка – клинично интервю, лабораторен минимум, уринен тест за ПАВ и оценъчни скали (PANSS, GAF, DAST-10) не е нова, но е изключително информативна и многопосочна, предвид таргетната популация. Прилагането и е трудоемко което не позволява обхващането на по-голяма извадка, но е изключително важно предвид спецификата на таргетната популация и възможностите за динамика на диагнозата.

Получените резултати са представени последователно заедно с последващите обсъждания. Представените таблици и графики улесняват възприемането на обработените данни.

Анализът на получените резултати потвърждава, че употребата на ПАВ е съществен модифициращ фактор по отношение на възникването и развитието на психотичните разстройства. Големината на извадката не позволява оценка на връзката между психотичната симптоматика и отделните ПАВ. Въпреки това приложената методика за оценка е подходяща и информативна, което позволява бъдещото и използване за изследване на тази таргетна популация. Включената контролна група позволява допълнителна оценка на влиянието на ПАВ върху психотичните симптоми в процеса на проследяване.

Направени са 14 извода, които отговарят на поставените цел и задачи, изведени са от резултатите и обсъждането и са представени ясно и точно. Представени са коректно ограниченията на изследването.

Изведени са 4 приноса, които са с научен характер и клинично приложение в диагностично-терапевтичния процес.

Представеният дисертационен труд съдържа 149 страници, разпределени в 7 глави и включващи 43 таблици, 60 фигури и 5 приложения. Цитирани са 201 литературни източници, 11 от които на кирилица и 190 – на латиница.

Дисертационният труд е структуриран съобразно възприетата схема: съдържание, въведение, литературен обзор, цели и задачи и хипотези, материали, методи и дизайн на проучването, резултати и обсъждане, изводи и приноси, заключение и завършва с книгопис.

В заключение: Представения от д-р Данко Тонев Аврамов дисертационен труд на тема “ Динамика на диагнозата при пациенти с първи психотичен епизод след употреба на психоактивни вещества” се основава на задълбочено литературно проучване и адекватен изследователски подход. Проучването е проведено коректно и с подходящи инструменти. Направените изводи са коректни и отговарят на поставената цел. Настоящият труд съответства на всички критерии за придобиване на образователна и научна степен “доктор” според Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Варна. В тази връзка убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да гласува положително за присъждането на образователна и научна степен “доктор” по медицина на д-р Данко Тонев Аврамов.

Дата: 18.02.2026

Λ

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

Проф. д-р Петър Петров д.м.н.